

1. Nr inwentarza: 2944
2. Autor/rzy: Ludwik Hieronim Morstin
3. **Hymn na cześć oręża polskiego**
4. Inne wersje tytułu (wg afisza):
5. Tytuł oryginalny:
6. Autor przekładu:
7. Współpraca (autor adaptacji):
8. Słowa kluczowe: Wawel, Teatr im. J. Słowackiego, spektakl plenerowy
9. Data, miejsce, rok wydania [druki]:
10. Data utworzenia egzemplarza teatralnego: 1939
11. Typ zasobu: maszynopis, egzemplarz teatralny
12. Oznaczenia, pieczęcie: Biblioteka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
13. Noty (obsada, skreślenia):
 - 2944/1 egzemplarz reżyserski Karola Frycza, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym, czerwonym i niebieskim, rysunki, część I, II i III;
 - 2944/2 egzemplarz suflerski, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym, czerwonym, niebieskim, atramentem niebieskim, część I, II i III;
 - 2944/3 egzemplarz inspicjenta, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym, czerwonym i niebieskim, rysunki, część I, II
14. Język: polski
15. Opis fizyczny: s. 166, 360 x 215 mm
16. Lokalizacja oryginału: Archiwum Artystyczne i Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie
17. Prawa: domena publiczna
18. Inscenizacje powiązane:
 - a) Teatr, scena: Teatr Miejski im. J. Słowackiego, spektakl plenerowy na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu
 - b) Data/y premier/y: 05.08.1939
 - c) Reżyseria i inscenizacja: Karol Frycz

d) Scenografia/kostiumy: Karol Frycz

e) Autor muzyki i dyrygent: Stefan Lidzki-Śledziński, muzyka w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Wojskowej (na oprac. muzyczne składały się – cyt. za recenzją Zdzisława Jachimeckiego - „liczne wkładki muzyczne, fanfary i interludia nastrojowe, oparte na motywach oryginalnych i transkrypcjach, kompozycji dr Stefana Lidzkiego-Śledzińskiego”)

f) Obsada/y (wg dopisków w egzemplarzach oraz recenzji):

Część I – Godzina sławy:

Ksieni zamku wawelskiego – ***

Kanclerz Jan Zamojski – Leon Ruszkowski

Król Zygmunt Stary – Kazimierz Fabisiak

Królowa Bona – Helena Sulima

Hetman Jan Tarnowski – Wacław Nowakowski

Biskup – [Adam] Mazanek

Dwaj Giermkowie Zygmunta – ***

Dwie dworki Bony – ***

Dworzanin I – [Anatol?] Wroński [powtarza po polsku słowa Bony, kiedy królowa mówi po włosku]

Dworzanin II – [Wiktor] Bojnarowski

Goniec – uczeń PIST

Dwaj paziowie – ***

Chór Ofiarnic – ***

Chór – uczniowie PIST

Chór ludu (podzielony na dwie części) – uczniowie PIST

Część II – Godzina niewoli:

Przewodnik – Józef Karbowski

Towarzysz – Janusz Ziejewski

Pielgrzym I – [imię nieznane] Gawlik

Pielgrzym II – [Konstanty?] Manow[ski?]

Pielgrzym III – [Wacław] Kolwas

Pielgrzym IV – [Kazimierz] Opaliński

Pielgrzym V – [Tadeusz] Białkowski

Pielgrzym VI – [Włodzimierz] Macherski

Pielgrzym VII – [imię nieznane] Młasieniec [?]

Pielgrzym VIII – [statysta]

Rola nieustalona – [Bronisława] Janikowska

Rola nieust. – [Grzegorz] Senowski

Część III – Godzina wyzwolin i Apoteoza [z udziałem wszystkich postaci]:

Komendant – Stanisław Czajkowski

Strzelec I – [Tadeusz] Burnatowicz

Strzelec II – [Janusz] Jaroń

Strzelec III – [Apolinary] Possart

Strzelec IV – Zdzisław Mrożewski

Strzelec V – [imię nieznane] Mazanowski

Strzelec VI – [Juliusz] Bobrowski

Strzelec VII – Władysław Woźnik

Rola nieustalona – [Lubomir?] Jabłoński [?]

Chór Żołnierzy Pierwszej Kadrowej – uczniowie PIST

Chór ludu w 6 grupach (1 - wilnianie, 2 - znad Bałtyku, 3 – górnicy ze Śląska, 4 – Podhalanie, 5 – lwowianie, 6 – krakowianie) – uczniowie PIST

g) Identyfikacja ingerencji (autorzy ingerencji, rodzaj – np. suflerskie, reżyserskie, inspicjenta):

- 1) Egzemplarz reżyserski w postaci maszynopisu zapisanego jednostronnie. W tekście dopiski, kreślenia i uwagi Karola Frycza (ołówki, niebieska i czerwona kredka) dotyczące obsady, przypisania poszczególnych kwestii postaciom – pod tym względem Frycz kilkakrotnie zmieniał decyzje, co można wyczytać z notatek i skreśleń – i rozwiązań inscenizacyjnych poszczególnych fragmentów scenariusza, są też ołówkowe szkice sytuacyjne, rysunki postaci i pobieżny szkic scenografii do części I. Egzemplarz zawiera dwa warianty zakończenia obrazu III – wydaje się, że ostatecznie Frycz wybrał wariant pierwszy (tak w każdym razie kończy się tekst egzemplarza inspicjenta).
- 2) egzemplarz inspicjencki w postaci maszynopisu zapisanego jednostronnie. W tekście dopiski, kreślenia i uwagi oraz znaki inspicjenckie robione niebieską i czerwoną kredką, a także korekty ołówkowe i dopiski ołówkiem na odwrocie kilku stron.
- 3) Egzemplarz suflerski w postaci maszynopisu zapisanego jednostronnie. W tekście kreślenia czerwoną kredką (wykreślone didaskalia i fragmenty usuniętego tekstu) oraz niebieską kredką (zaznaczenia) i ołówkiem (dopiski); w kilku przypadkach dopiski niebieskim atramentem. W kilku przypadkach dopiski robione na odwrocie poszczególnych stron. I tu – podobnie jak w egzemplarzu reżyserskim – znajdują się obydwie warianty zakończenia.

h) Opis powiązanych inscenizacji:

Uroczyste trzyczęściowe przedstawienie plenerowe na dziedzińcu wawelskim wg scenariusza Ludwika Hieronima Morstina. Tekst powstał w ciągu czterech tygodni, na zamówienie Komitetu Zjazdu Legionistów, którzy zwrócili się do Morstina również dlatego, że on sam do Legionów należał. Scenariusz został nazwany „wizją sceniczną”, jej poszczególne części odsyłają do określonych momentów historii Polski (cz. I: - *Godzina sławy*, przedstawia powrót hetmana Tarnowskiego na Wawel po zwycięskiej bitwie pod Obertynem, cz. II: *Godzina niewoli* – obraz odwiedzających Wawel pielgrzymów z okresu żałoby po powstaniu styczniowym, cz. III: *Godzina wyzwolin* – jest apoteozą oręża polskiego po odzyskaniu niepodległości: na Wawelu pojawia się m.in. grupa legionistów przybyłych z Oleandrów i gotowych do walki, w finale biorą udział wszystkie postacie widowiska i wszystkie chóry) Przedstawienie miało uświetnić solenne i huczne obchody 25 rocznicy utworzenia Legionów Polskich, a zarazem podnieść ducha narodowego w obliczu zagrożenia wojennego (wszystko odbywało się na niespełna miesiąc przed wybuchem II wojny). Spektakl miał charakter masowego widowiska, w którym dominowały deklamacje (poetycki, klasycyzujący w formie tekst Morstina) i obraz plastyczny. W ostatniej części -Apoteozie wybrzmiewa wezwanie do obrony granic państwa polskiego – bezpośredni apel, mobilizujący zgromadzonych „tu i teraz”. Publiczność ulokowana była na miejscach siedzących i stojących, na dziedzińcu i na krużgankach zamkowych. Antoni Waśkowski („Głos Narodu” 1939 nr 217) podziwiał pomysłowość reżysera/scenografa, „który obrazom Zygmunto wskim dał przepych i świetność renesansową”, a także „wspaniałe efekty świetlne” zwłaszcza w ostatnim obrazie. Zdzisław Jachimecki (IKC 1939 nr 219) chwalił przyjęcie przez Morstina perspektywy historyzoficznej, co uchroniło go przed tanią pompatycznością i pozwoliło zachować szlachetną podniosłość tonu.

- i) Uwagi: Fotografie obrazu z części I zamieścił też „Ilustrowany Kurier Codzienny” 1939 nr 216.

Opracowanie: Agnieszka Marszałek

Opis merytoryczny do egzemplarza teatralnego zdigitalizowanego w ramach projektu digitalizacyjnego Cyfrowe Arcydzieła Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ("CATS") - etap I, ***Dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach zadania KULTURA CYFROWA 2021.***